

Panelákové legionelózy

Legionely jsou mikroorganismy, které se vyskytují v přirozených vodních ekosystémech i v půdě. Mohou přežívat a množit se ve vodních systémech, usazují se na vnitřních povrchích rozvodů. Člověk se může nakazit vdechnutím aerosolu obsahujícího legionely. Nákaza legionelou postihuje především osoby, které trpí chronickým onemocněním.

Panelová a obecně obytná sídliště jsou ideálním prostředím pro výskyt legionel v distribučních teplovodních systémech. Společenství vlastníků se snaží o úsporný režim udržující nízkou teplotu vody i spotřebu. Teplá voda se mnohdy vede z výměňkových stanic na dlouhé vzdálenosti, regulace stoupaček chybí, doporučené teploty vody v místě spotřeby se často dosahuje jen obtížně.

Legislativa nestanovuje v bytových domech pro ukazatel Legionella spp. závazný hygienický limit, ale hovoří pouze o doporučené hodnotě. Obecně je nezbytné zabezpečit, aby voda v rozvodech nikde nestagnovala, aby měla teplotu, která nepodporuje růst legionel - studená pod 20°C, teplá nad 55°C.

V případě výskytu onemocnění osoby bydlící v bytovém domě s centrální dodávkou teplé vody se vždy provádí epidemiologické šetření. Odběry vody jsou odebírány na kohoutku u spotřebitele (v domácnosti nemocné osoby). V případě nálezů legionel nad doporučenou hodnotu se tato skutečnost výrobcí vody oznámí a ten je nápomocen společenství vlastníků situaci řešit. Oznámení obsahuje kromě laboratorního protokolu obecně doporučené postupy, jak legionelu eliminovat (termická nebo chemická desinfekce) a jak vodu užívat - viz níže uvedené materiály dostupné na www.szu.cz. Stejná informace je sdělována prostřednictvím SVJ i obyvatelům zasaženého objektu, a to formou předání informačních materiálů v dané problematice, případně projednání.

Při prevenci legionelóz je vždy nutno mít na mysli, že legionelám nelze plně zabránit ve vstupu do distribučních systémů studené a teplé vody a jakmile jsou rozvody jednou kolonizované nelze obvykle případný výskyt legionel trvale odstranit. Lze je pouze udržovat v doporučených mezích pomocí technických prostředků (technologí, výběrem materiálu, pravidelnou údržbou, servisem a následnou laboratorní kontrolou). Kolonizované vodovodní rozvody sídlišť nejsou obecně velkým rizikem pro zdravou populaci. Lidé s oslabenou imunitou v riziku ale jsou, a to bez ohledu na typ a koncentraci legionel v distribučních rozvodech teplé vody. Vnímavost, odolnost jedince, jeho životospráva, léčba chorob a tzv. predispoziční faktory k infekci jsou klíčovými parametry. Náchylnější k onemocnění jsou starší osoby, častěji muži, kuřáci a jinak oslabení lidé.

Každý člověk může ve své domácnosti provádět opatření ke snížení možnosti výskytu legionely v teplovodních rozvodech, a to např. výměnami přívodních hadic ke sprchám, preventivním odstraňováním usazenin ze sprchových růžic a výtokových kohoutů, perlátorů s následně provedenou desinfekcí (Savem nebo Chloraminem dle návodu) či jinými biocidními přípravky.

Ve Zlíně, dne 31. 1. 2019
Ing. Eva Javoříková

Literatura:

Současné trendy v průkazu zdroje nálezů z vody-panelákové a lázeňské legionelózy-RNDr. Vladimír Drašar, Massimo Mentasti, PhD., Chantal Palepou, Ing. Radomír Polcar, Hana Buchtová, NRL pro legionely, ZÚ se sídlem v Ostravě

Panelákové legionelózy v Praze-Zdeňka Jágrová, Matěj Čermák, KHS Hlavního města Prahy

Materiály ke stažení:

<http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/legionely-v-teple-vode>

<http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/legioneloza-a-jeji-prevence>